

SUHF

Sveriges universitets- och
högskoleförbund

- Open access publiceringskostnader
- en förstudie av Redovisningsrådet –
- på uppdrag av Expertgruppen för ekonomifrågor -

Margareta Uvhagen Antoni, Uppsala universitet
Annica Eriksson, Umeå universitet

Syfte

- Ta fram beslutsunderlag för en revidering av befintlig rekommendation. (REK 2017:2)
- Rättvisande redovisning som harmoniserar med SUHF-modellen för klassificering av kostnader med avseende på kärn- respektive stödkostnader.
- Synliggöra publiceringskostnader
- Få en överblick av utmaningar som finns kopplat till både redovisning och praktiskt hantering
- Rekommendationen ska även stödja en säker rapportering till olika intressenter.

Vårt uppdrag från Expertgruppen

Utgångspunkter för uppdraget:

- Fortsatt hantering av publiceringskostnader som en kostnad för kärnverksamhet
- Föreslå olika alternativ för redovisning av publiceringskostnader
- Göra en övergripande konsekvensanalys av olika alternativ vad gäller redovisning och administration

Nuvarande SUHF REK 2017:2

- Kostnader i samband med open access publiceringar ska ses som en direkt kostnad för kärnverksamhet, eftersom det finns en tydlig koppling mellan kostnaden och kostnadsbäraren.
- Publiceringskostnader kan undantagsvis redovisas som en indirekt kostnad ifall de är obetydliga eller av administrativa skäl.
- I de fall publiceringskostnader inte går att särredovisa som en direkt kostnad i kärnverksamheten, till exempel då dessa ingår i bibliotekens licensavtal med förlagen, får man redovisa som en indirekt kostnad. *(År 2017 var lärosätenas kostnader för bibliotekens centrala publiceringsavtal betydligt lägre och inte lika vanligt förekommande som i dagsläget.)*

Regeringens mål

- Slutmålet är att all publicering ska bli öppet tillgänglig
- KB driver utvecklingen för öppen tillgång till vetenskapliga publikationer

Bibsamkonsortiet

- Lärosäten, myndigheter m fl tecknar tillsammans med KB licensavtal för elektroniska tidskrifter och databaser = Bibsamkonsortiet
- Lärosätena har genom Bibsam tecknat s k transformativa avtal
- Transformativa avtal är kombinerade läs- och publiceringsavtal

Transformativa avtal

- Avtalen fungerar som ett ramavtal
- Varje organisation väljer vilka avtal de vill teckna
- Dessa avtal är en övergående modell.
- Slutmålet är att allt ska bli öppet tillgängligt och finansiering ska göras via publiceringsavtal. Dvs läsrättigheter ingår i avtalat pris.
- Vissa lärosäten får sannolikt på sikt kraftigt ökade kostnader medan andra får lägre

Iakttagelser

- Lärosätena hanterar publiceringskostnader olika, både som stöd och kärn
- Central kostnad på biblioteken (ökande) och på forskares projekt (minskande)
- Kostnaderna inte alltid rätt konterade, svårare att spåra i verksamheten för statistikändamål

Iakttagelser

- Eftersläpning i information om publiceringar
- Lärosätenas kostnader för centrala publikationsavtal och transformativa avtal saknar tydlig koppling till lärosätets genomförda publikationer => det går inte beräkna en kostnad per publikation

Förslag baskonton

- Hela kostnaden för transformativa avtal bokförs på ett eget (nytt) baskonto, för att underlätta uppföljning. *Samma S-kod som för open access baskontot*
- Befintliga baskonton för open access bibehålls. Här konteras såsom tidigare kostnader för lokala publiceringar och centralt tecknade publiceringsavtal.

Förslag redovisning transformativa

- Kostnader kopplade till transformativa avtal, som består av både läs- och publiceringsrättigheter, ses både som kostnad för stödverksamhet och kärnverksamhet.
- Varje lärosäte behöver då göra en uppskattning /beräkning utifrån historik kring hur stor andel som ska anses vara kostnad för läs- resp. publiceringsrättighet.

Förslag ny rekommendation

- Publiceringskostnader ses fortsatt som kostnad för kärnverksamhet
- Kostnaden fördelas utan koppling till genomförda publiceringar eftersom det inte bedöms som praktiskt genomförbart att föra ut centrala publiceringskostnader utifrån genomförda publiceringar
- Schablonmässig fördelning av publiceringsavgift till kostnadsbärare

Rekommendation metod

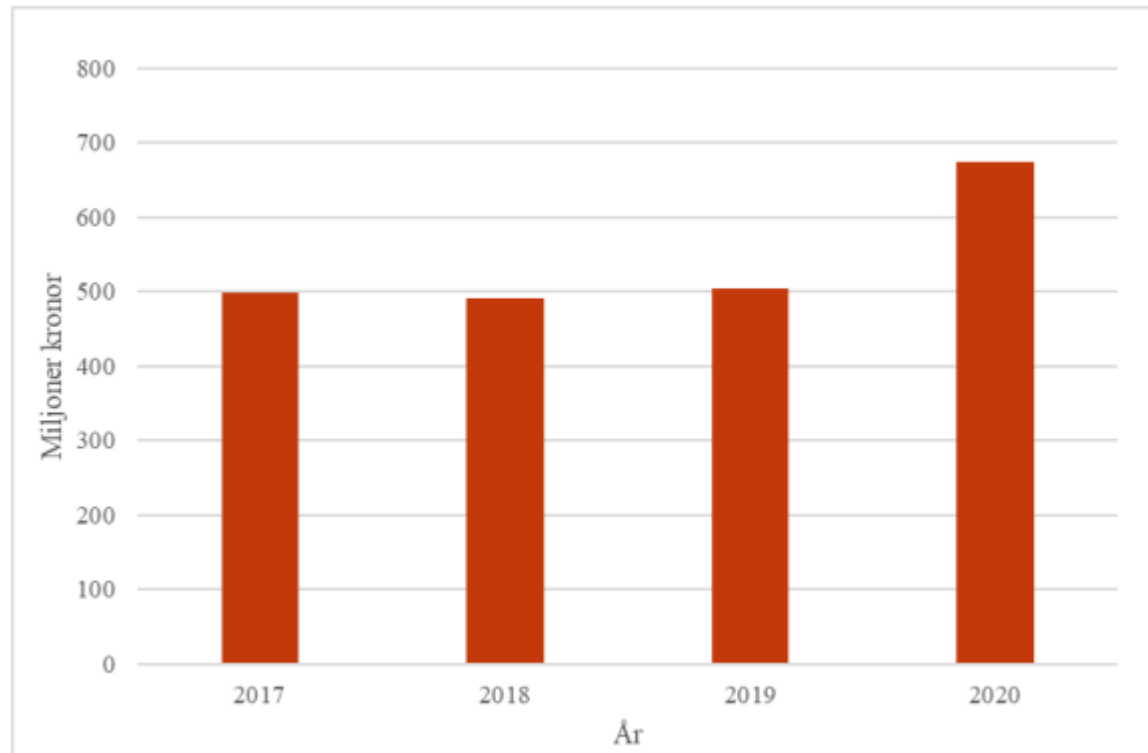
- Lärosäte väljer metod för att fördela ut centrala publiceringskostnader till institution
- Fördelningsnyckel - t ex utifrån totala forskningsintäkter, bibliometri eller andel extern finansiering

Utmaningar

- Svårighet att få acceptans kring betalning av en schablonavgift för open access publicering, särskilt av de som inte nyttjat tillgängliga centrala avtal för publicering.
- I det fall ett lärosäte väljer att föra ner kostnaden som en klump-summa till institutionsnivå kan institutionen få ökad administration vid fördelning till forskningsprojekt.
- Det är oklart om schablonavgift godtas av forskningsfinansiärer
- Den kostnadsförskjutning som pågår, från att betala för läsrättighet till att enbart betala för publicering är en utmaning. Kommer medföra att forskningstunga lärosäten får kraftigt ökade kostnader medan andra lärosäten får lägre.

Vetenskaplig publicering (KB)

- Lärosätenas totala utgifter för 2020, exkl. administration uppgick till ca 675 miljoner kronor

Diagrammet visar utgifter för vetenskaplig publicering per år, angivet i miljoner kronor.

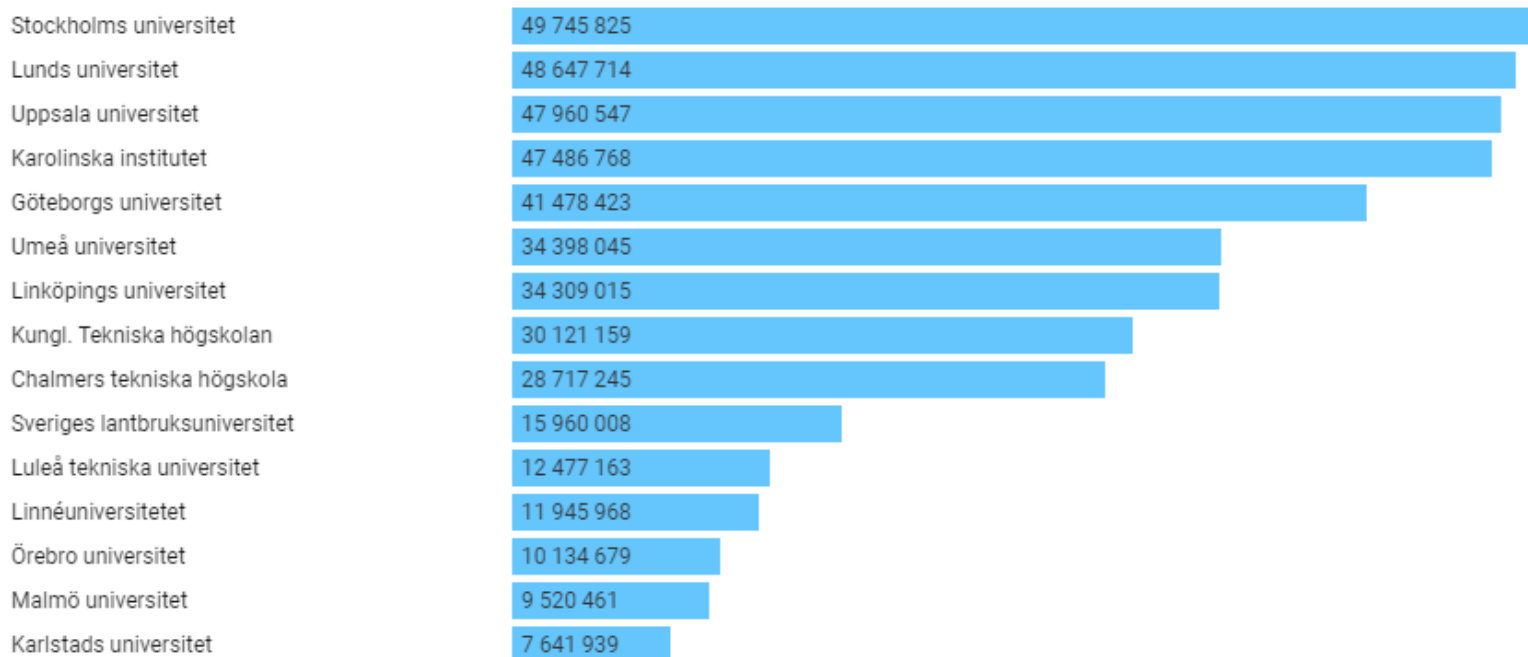
Utgiftsposter

- Prenumerationer, Bibsam
- Prenumerationer, lokalt
- Transformativa avtal, Bibsamkonsortiet
- Avtal för endast helt öppet tillgänglig publicering, Bibsam
- Öppet tillgänglig publicering
- Fysiskt förvärv
- Administrativa utgifter för vetenskaplig publicering

2019 års statistik de 15 största

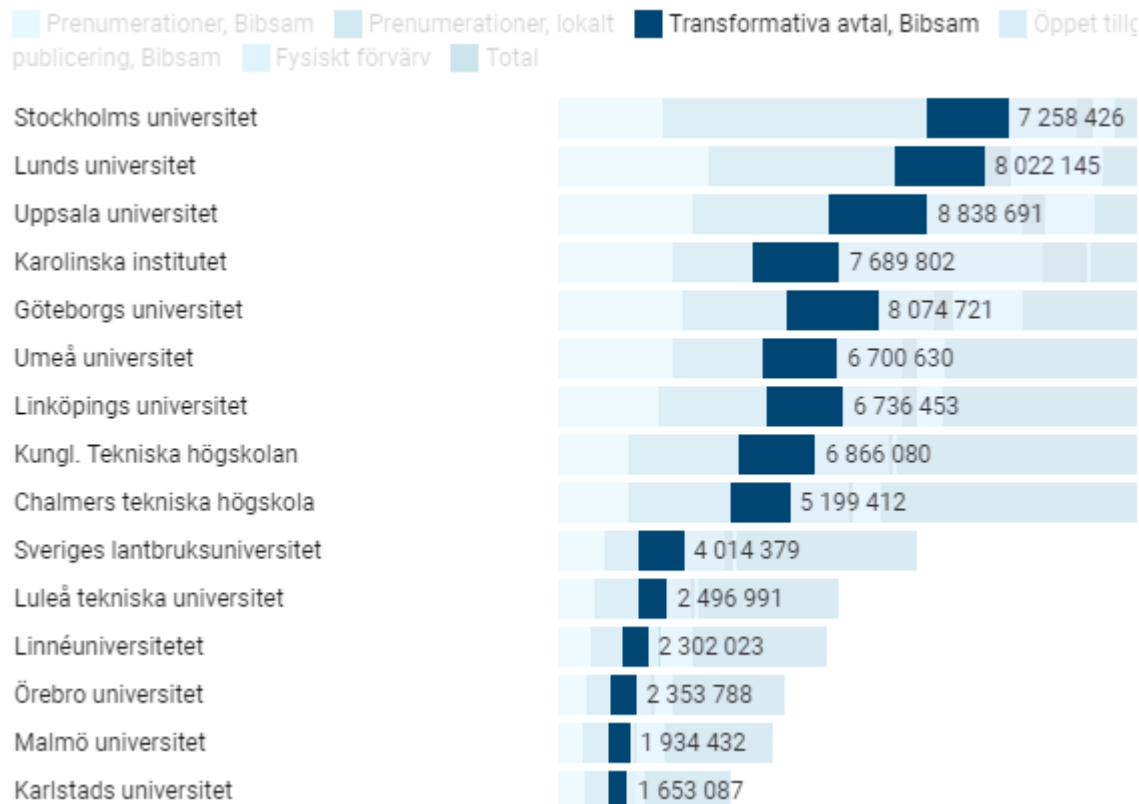
Notera att KB valt att följa kostnadsutvecklingen på totalen, prenumerationer och publikationer sammanräknade. Ingår således båda i "vetenskaplig publicering".

Totala utgifter för vetenskaplig publicering per lärosäte

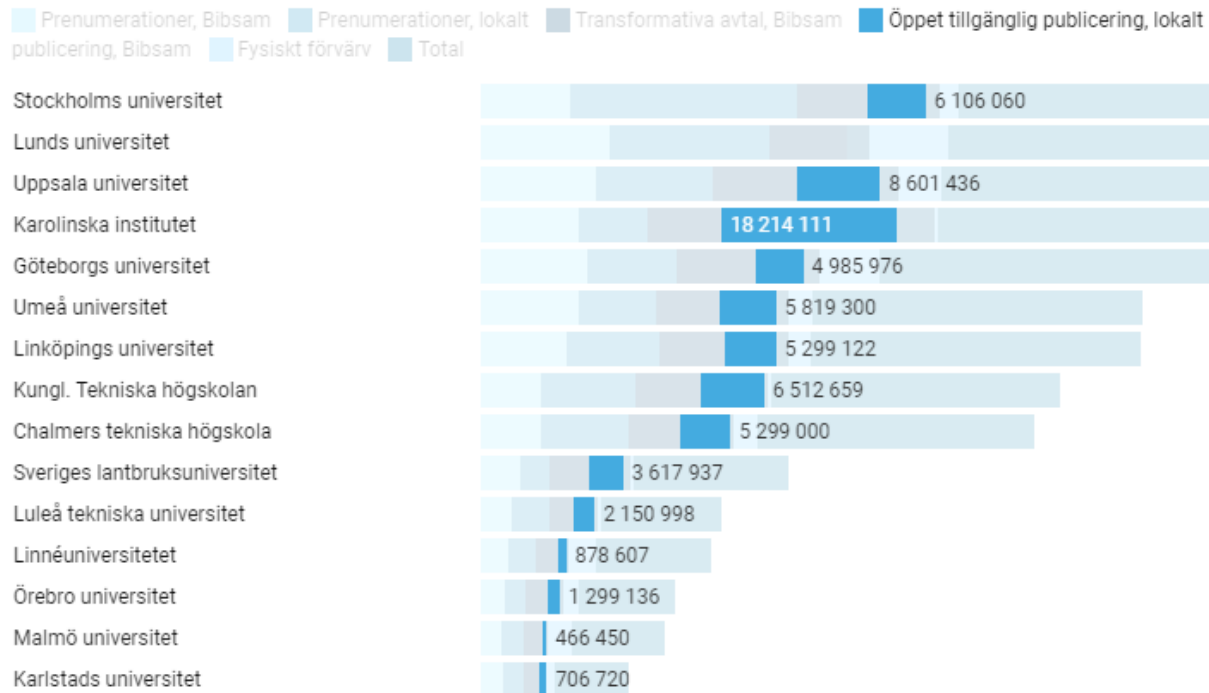
Vetenskaplig publicering (KB)

- Transformativa avtal tecknade via Bibsam 2019

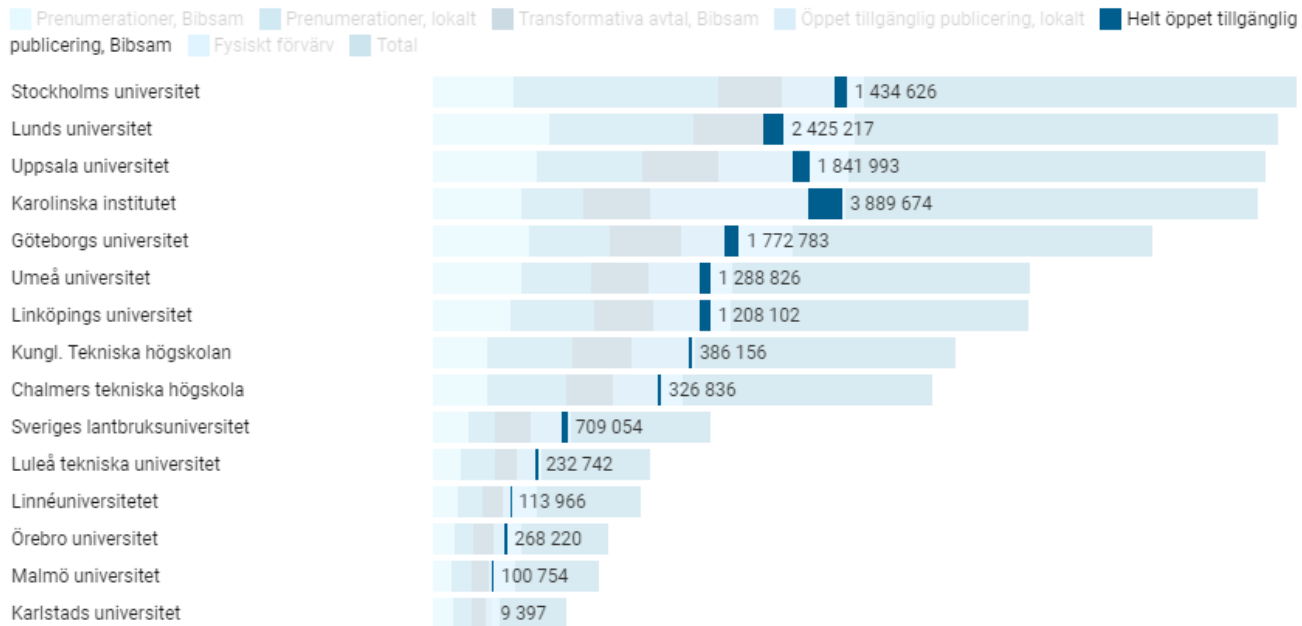
Vetenskaplig publicering (KB)

- Öppet tillgänglig publicering som tagits lokalt 2019

Vetenskaplig publicering (KB)

- Öppet tillgänglig publicering via Bibsam 2019

Redovisning och
rapportering av intäkter
och kostnader gällande
högskoleprovet

Varför denna punkt

- Vår rapportering till UHR ser väldigt olika ut mellan lärosätena
- Ensa hanteringen gällande vår redovisning
- Ensa hanteringen gällande rapportering till UHR

Hur redovisas detta idag

- Rapporteras i särskild tabell i Årsredovisningen
 - Ej krav på full kostnadstäckning
- Vi har tittat på hur lärosätena redovisar detta
- Skillnad i redovisning främst gällande
 - Särskild kostnadsersättning från UHR
 - OH
- Annars främst relevanta olikheter
- Finns dock undantag. Kostnader som hör hit ska också redovisas här!

Särskild kostnadsersättning från UHR

- Olika redovisning och rapportering vid lärosätena
- Enligt ESV - bokföras som en inomstatlig intäkt av andra ersättningar S3181
- I avgiftstabellen i ÅR ska denna särskilda ersättning slås ihop med avgiften för själva provet
- Innebär avvikelse mellan intäkten i avgiftstabellen, mot rapportering i Hermes kopplat till offentligrättsliga avgifter
 - Detta behöver kommenteras i avgiftstabellen samt i Hermesrapporteringen
- Genomslag 2021

Olika redovisning gällande OH

- Vissa lärosäten har OH bokfört och andra inte
- Vi kommer ändra i SUHF-anvisningarna så att denna verksamhet inte specificeras som en stödverksamhet
- Genomslag tidigast 2022

Rapportering till UHR

- Osäkert om insamling gällande 2021
- Vill att uppgifterna i avgiftstabellen i ÅR ska stämma med rapportering UHR – gör ej i vissa fall idag
 - Möjlighet till manuellt pålägg OH
 - Olikheter i redovisning av särskild kostnadsersättning
- Har en dialog med UHR för att göra insamlingen bättre och mer likformig